

GREETH GILHUIS-SMITSKAMP

ZIELEN OP WEG FRAGMENT

JUIST als Opoe naar het tusschenkamertje loopt, om uit de bonheur du jour haar goeie kapothoed te halen, gaat de winkelbel.

„Lammetje is precies op tijd,” zegt Opoe voldaan.

Steeffie blijft stokstijf zitten op de stoel, waarop Opoe hem terwille van het Norfolkpakje en de schoone liggende kraag, neergezet heeft. Hij houdt niet van Lammetje. Ze heeft een lache-rige stem en een manke voet, en komt iedere maand een dag naaien bij Opoe.

„Zel ik maar verder komme, tante?,” roept Lammetje, met een hartelijke uithaal. Opoe schuift de tusschendeur al open. „Zoo meid, beiseje daar?”

„Dàg,” zegt Steeffie stug, terwijl hij een stijve hand uitsteekt.

„Wat bê je netjes”, prijst Lammetje uitbundig, „zeker je Zondagsche pakkie, jô, je lijkt wel een goud haantje!”

Steeffie kijkt minachtend, en steekt zijn onderlip naar voren. Zijn onderzoekende blik glijdt onmiddellijk naar de eene dikgezoalde laars van Lammetje, die er uitziet alsof ze hem nog nooit uit heeft gehad. Lammetje komt uit Tullentwaal, en is een wees.

Opoe strikt voor de spiegel de parse brides van haar kapotje, en haalt ze zorgvuldig uit. „k Ben blij dat je kòn, meid”, praat ze ondertusschen tegen Lammetje. „Jij ben an de winkel gewend, ik ken 'm an je óverlate —”

„Gerús' tante”, zegt Lammetje.

Lammetje Osnabrugge zal die mid-dag voor Opoe op de winkel passen,

want er is een boodschap uit de schuit gekomen, van Neel, dat 't mis loopt met Oome Dirk. Opoe is er van geschrokken. Oome Dirk is negenezevens-tig, maar toch nog een krasse baas.

„'tZel 't endje wel weze met Oome Dirk,” zegt Lammetje meewarig. „As mensche op die leeftijd eenmaal gaan sükkele — — En wat mot die Néel dan beginne, ze schiet moederziel alleenig over. 'k Zou de schuit maar wegdoen” —

Opoe haalt de schouders op. „Dat valt óók niet mee,” vindt ze; „ze het d'r leve d'r op gewoond. Nou, dan gaan me maar. Zel je op alles lette, meissie?”

„Ga maar gerús', tante,” zegt Lammetje dienstvaardig, terwijl ze haar doorprikte zeildoek naai-étui te voorschijn haalt. „k Ken nog wel een steekie doen onder de hand ook.”

Buiten leeft Steeffie op. Een doorde-weeksche dag uit met Opoe, dat is iets buitengewoons.

Stijf gearmd gaan ze de drukke Maasbrug over, waar de stoombootjes driftig puffend onderdoor schieten, en voren trekken door de klotsende golfjes.

„'n Lekker zonnetje”, zegt Opoe voldaan, „k voel het an me botte” —

„Gaan we met de trem?”, vraagt Steeffie.

„Nee”, beslist Opoe, „we gaan loope tot het Hoofd, en dan met het over-vaarbootje.”

Opoe zegt niet veel onderweg. Haar gedachten zijn bij oome Dirk en Neel.

Opoe is benieuwd hoe Oome Dirk er voor ligt, hij is altijd een man van de nachtschool geweest, en zoekt het dan hier, dan daar. Daarom hebben Opa en hij elkaar nooit kunnen verstaan. Maar Opoe, die zelf óók van de eilanden komt, kan er wel in komen.

„As oome Dirk dóódgaat”, spint Steefie mee aan de gedachtengang „wordt-ie dan ook over boord gegooid, net as iemand die op zee doodgaat?”

„Welnéé”, zegt Opoe afwezig, „ze kenne 'm toch gewoon begráve, an de wal” —

Steefie laat zijn hand langs de steenen balustrade van de brug schuren. „Zou die zieke kip er nog zijn?”, vraagt hij ineens, „die ouwe zieke kip, die Neel in een hokkie naast de bedsteê had? Hij lee iedere dag één eitje, Opoe en dat mocht-ie zèllef opete, omdat-ie de tering had. Kénne kippe de tering hebbe, Opoe?”

„Bei-je bevrore, jochie”, zegt Opoe, vervuld van haar eigen gedachten, „kippe benne geen mènsche —”

„Neel zegt het”, houdt Steefie vol.

Hij moet ineens aan Rijkema denken, die boven het winkeltje woont, en óók de tering heeft. Rijkema ligt de heele dag voor het raam van de achterkamer, tegen de uitgeslagen muur van de binnenplaats aan te kijken. Steefie kan hem net zien liggen, als Opoe 't matglazen bovenlicht van de keuken heeft openstaan. Vóór kan hij niet liggen, want daar houden ze kostgangers. „Mien man mot 't uutbroei'n en uutzwèt'n” zegt vrouw Rijkema die uit Friesland komt, „als er 't het uutbroeid is er kleeer.” Maar Opoe zegt dat Rijkema de tering heeft, en tering kan nooit beter worden. —

„We ben d'r”, zegt Opoe, „'k zie Neel d'r blommetjes al!”

„Mag ik vanmiddag op de planken spelen, Opoe?”, dringt Steefie, terwijl hij met beide handen Opoe's hand vastpakt. „Hè ja, Opoe, 'k zel heusch voorzichtig weze!”

„Geen dènken an”, verwerpt Opoe beslist, „je blijft binne! Je goeie pakkie is zóó na' de maan in die teerboel.”

Steefie laat Opoe's hand los, en trekt een verongelijkt gezicht. Maar als hij David, de oude schipperskees van Oome Dirk, op 't dek ziet liggen, is hij zijn boosheid al weer vergeten.

„Daar hei-je David óók,” zegt hij met verrukte oogen tegen Opoe. En vóór Opoe uit stapt hij 't loopplankje met de kippentreedjes over.

Voor de popperige raampjes kijken de twee steenen leeuwen met blauwe manen grimmig onder de balletjesfranje uit. De geraniums van Neel hangen met weelderige trossen over de verveelooze planken van de woonschuit.

David slaat aan, en trekt aan de ketting. „Koest hond,” zegt Steefie manhaftig, „goed vollek!”

Het houten schuifdeurtje gaat open.

„Néé maar”, zegt Neel verbaasd, „bê-jij het, tante Leun? Kindere-mensche, wat zel Vader blij weze, hij weet er niks van da'k je een boodschap heb gestuurd! Kom-t-er in, kom-t-er in, mensch!”

Opoe houdt haar tegen. „Hoe gaat het met 'm”, vraagt ze bezorgd. Neel haalt de schouders op, en schudt haar hoofd. „Op 't oogenblik gaat 'et weer”, zegt ze zacht, „maar de dokter zegt toch dat 'et 't endje wordt. Hij had allang van die benauwdhedes, maar de laatste tijd wier 't erger” —

Ze duwt haar geruite schort tegen haar oogen, en pakt Opoe bij de arm. „'k Zel me vadertje gaan verliéze, tante Leun,” zegt ze nokkend, „en dan ben 'k alléén op de wereld” —

„Nou, nou”, zegt Opoe bemoedigend, „'t is zoo ver nog niet. Kom meid, nou mot je niet gaan húile” —

„Neeltje,” roept een schorre stem van binnen, „wie is daar, Neeltje?”

Neel vermant zich. Ze duwt Opoe en Steefie naar voren, 't woonkamertje in.

„Kijk nou es, Vader,” praat ze opge-

wekt, „je raait nooit wie d'r zijn! Tante Leun met Steefie, is dat effe 'n feessie!”

De oude schipper probeert zich op te richten in de bedstee. „Goëie”, zegt hij schor, „hoe gá=de=et, meid?”

Opoe schrikt van Oome Dirk. Zooals hij daar ligt, in zijn grijze borstrok tegen 't bonte beddegoed, is 't een schamel hoopje mensch, vel over been. Maar in 't gele doorgroefde gezicht met 't warrige ringbaardje staan de kleine oogjes nog even fel als altijd.

„Wat ga je nou beginne, Dirk”, zegt Opoe, terwijl ze de stoel neemt die Neel bijshift.

Als Opoe met Oome Dirk praat scharrelt Neel door het kleine kamertje rond om thee te zetten.

Steefie kijkt toe. „Waar is de kip?”, vraagt hij fluisterend, terwijl hij wijst op 't leege hoekje.

Neel komt bij hem staan, en strijkt hem over 't hoofd. „Hij is dood”, zegt ze zacht, „ach=gurrekie ja, de toberd! 'k Had 'em bij de andere kippe gelate, en die plokten=m de veere' uit z'n lijf.” —

Uit de zakketel op 't turfkachelkje sliert een stoompluim. Kletterend giet Neel het water in het witte uitgeschulpte theepotje met gouden biesjes. „Zie=zoo,” praat ze fluisterend, „'n lekker bakkie voor je Opoetje, hè jochie.” — En dan gaat ze aan de andere kant van de bed-

stee zitten, met haar handen onder haar schort.

— — „En dan zeit die dokter maar,” klaagt oome Dirk, „da'k niet zoo melankeliek mot weze, want da'k me eige in de weg sta. Je mot zèllef maar es voor de Eeuwigheid legge —”

„Daar legge me anders allemaal voor,” zegt Opoe kalm.

Oome Dirk weert af met zijn hand. „Ach meissie, jij heb makkelijk prate, jij ben altijd 'n verzekerde ziel geweest.” —

Neel knikt. „Ja”, zegt ze met 'n zucht.

Opoe legt haar hand op de sitsen deken. „Je mot es ophouwe met zoo in je eige te legge wroete, Dirk”, zegt ze beslist, „je mot niet na' de arme zondaar zien, maar na' de rijke Christus.” —

Oome Dirk hoest benauwd en langdurig. Hij valt terug in het kussen, en veegt met de rug van zijn hand langs zijn mond.

„Ja,” zegt hij hijgend, „met me eige kòm ik er niet. Die tijd is voorbij, Leune, da'k docht er te komme met elke dag een kapitteltje te leze.” —

Opoe kijkt zwijgend naar buiten. Op het drassige water drijft afval, 'n halve roode kool en een opengetornde matras, waar het stroo bultig uitpuilt.

Steefie leunt slaperig tegen de tafel.